

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education

6/2, 190-204

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 20.04.2025

Makale Kabul Tarihi: 21.05.2025

Maden, S. & Soylu, Ş. (2025). Whatsapp uygulamasının eğitim alanında kullanımına yönelik araştırmaların bibliyometrik analizi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 6(2), 190-204. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.1187>

WHATSAPP UYGULAMASININ EĞİTİM ALANINDA KULLANIMINA YÖNELİK ARAŞTIRMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ*

Prof. Dr. Sedat MADEN

Bayburt Üniversitesi sedatmaden@bayburt.edu.tr ORCID

Doktora Öğrencisi Şeymanur SOYLU

Bayburt Üniversitesi seymanursoylu@hotmail.com ORCID

Öz

Bu çalışmada, eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanımına yönelik hazırlanmış araştırmaların belirlenmesi, bu çalışmaların tür ve yıllara göre dağılımları, konu alanları, kullandıkları araştırma yöntemleri gibi çeşitli değişkenler açısından incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırma, Türkiye’de 2015-2024 yılları arasında yayımlanmış olan WhatsApp konulu tezler ve bilimsel makalelerle sınırlı tutulmuştur. Örneklem için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, Google Akademik, Education Resources Information Center ve Dergipark veritabanları üzerinden “WhatsApp” ve “WhatsAppla Eğitim” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Bu taramaların sonucunda WhatsApp konulu toplamda 132 akademik çalışma tespit edilmiştir. Tespit edilen akademik çalışmaların 94’ü lisansüstü tez (yüksek lisans ve doktora), 38’i ise makale türündedir. Nitel bir durum çalışması olarak desenlenen çalışmada araştırma yöntemi olarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde ise bibliyometrik analiz yönteminden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda, WhatsApp konusunda hazırlanmış olan lisansüstü tezlerde, yüksek lisans tezlerinin doktora tezlerine oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında ilk sırada Gazi Üniversitesi gelmektedir. Bunlarla birlikte en sık başvuru alan araştırma yönteminin hem tezlerde hem de makalelerde nitel araştırma yöntemi olduğu da ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Anahtar Sözcükler: Eğitim, WhatsApp, bibliyometrik analiz, tez, makale.

* Bu makale, 03.10.2024-05.10.2024 tarihleri arasında Bayburt Üniversitesi tarafından düzenlenen II. Uluslararası Dede Korkut Eğitim Araştırmaları Kongresi’nde sözlü olarak sunulan "WhatsApp Uygulamasının Eğitim Alanında Kullanımına Yönelik Hazırlanmış Araştırmaların Eğilimleri" başlıklı bildirinin eklemeler ve düzenlemeler yapılarak güncellenmiş hâlden oluşmaktadır.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF RESEARCH ON THE USE OF WHATSAPP APPLICATION IN EDUCATION

Abstract

This study aims to examine the studies on the use of WhatsApp applications in the field of education in terms of various variables such as their distribution according to their types and years, subject areas, and the research methods they use. The research was limited to theses and scientific articles on WhatsApp published in Turkey between 2015-2024. The sample was scanned using the keywords "WhatsApp" and "WhatsApp Education" through the Higher Education Council National Thesis Center, TR Index, Google Scholar, Education Resources Information Center, and Dergipark databases. As a result of these scans, a total of 132 academic studies on WhatsApp were identified. 94 of the identified academic studies are postgraduate theses (master's and doctoral) and 38 are articles. In the study designed as a qualitative case study, the document analysis technique was used as the research method. The bibliometric analysis method was used to analyze the data. As a result of the research, it was determined that there were more postgraduate theses prepared on the subject of WhatsApp than doctoral theses. When we look at the distribution of postgraduate theses by universities, Gazi University comes first. In addition, it is also among the results that the most frequently used research method is the qualitative research method, both in theses and articles.

Keywords: Education, WhatsApp, bibliometric analysis, thesis, article.

Ø. Giriş

Eski çağlardan beri dünya, hızla değişmeye ve gelişmeye devam etmektedir. Bu değişim ve gelişmeler, içinde bulunduğumuz dijital çağı beraberinde getirmiştir. Günümüze kadar bu çağla ilgili birçok tanımlama yapılmıştır. “Söz konusu dönüşümü adlandırmaya yönelik sosyolojideki kuramsal çabalar; ortaya pek çok yaklaşım çıkarmış ve her bir yaklaşım doğrultusunda dönüşümün farklı yönlerini vurgulayan farklı önemselleştirmeler türemiştir. Bu anlamda post endüstriyel çağ, geç kapitalizm çağı, postmodern çağ, enformasyon çağı, teknoloji çağı, dijital çağ gibi birçok tanımlama ile betimlenen bu döneme yönelik tüm değerlendirmelerin ana düşüncesi ise neredeyse her gün kendini yenileyerek bir toplumsal dönüşüme neden olabilecek kadar toplumsal farklılık yaratabilecek teknolojik gelişimlerdir” (Kaplan & Ertürk, 2012, s. 7). Bu gelişmelerle birlikte bireylerin ihtiyaçları da günden güne değişmiştir. Bilgiye ulaşma yöntemlerinin farklılaşması, yaşanan değişimin en önemli göstergelerindendir. “Dijital çağda sanal ortama aktarılmış bilgiye, bilişim teknolojileri yardımıyla çevrimiçi ya da çevrimdışı olarak erişim sağlanmaktadır. İnternet ortamında paylaşılan bilginin kapsamı oldukça geniş bir kapsama ulaşmıştır. İstenilen her türden bilgiye uygun kanalların kullanılarak ulaşılması sayesinde bilgi –her ne kadar güvenilirliği tartışılabilir– tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar kolay ulaşılabilir hâle gelmiştir” (İskender & Gücüyeter, 2019, s. 572).

Dijital çağın getirdiği teknolojik gelişmeler, hayatın her alanını etkilemiştir. İletişim alanı da bunlardan biridir. Eski dönemlerde bireyler, mektup, telgraf, tuşlu telefon gibi geleneksel araçlarla haberleşme ihtiyaçlarını karşılamıştır. Günümüzde ise teknolojinin imkânları kullanılarak geliştirilen kitle iletişim araçları tercih edilmektedir. Bu araçlar, artık internetle bağlantılı olmaya başlamıştır. İnternet bağlantısıyla ses, görüntü, medya paylaşımları yapılmaya başlanmıştır. En sık kullanılan kitle iletişim araçlarından biri şüphesiz ki cep telefonlarıdır. Ortaya çıktığı ilk zamanlardan itibaren insanların hayatlarında büyük değişiklikler meydana getiren cep telefonları, kişilerin hayatlarını kolaylaştırmasının yanında onlara günlük işlerinde

ve eğitim hayatlarında da büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Bireylerin hem işlerini daha rahat halletmelerine hem de eğitim sürecinde bilgiye anında ulaşım imkânı sağladığı için cep telefonları, günlük yaşamın vazgeçilmez bir nesnesi konumuna gelmiştir. “Cep telefonu destekli öğrenme, bireylere istedikleri zamanda ve istedikleri yerde kendi kendine öğrenme fırsatını sağladığı için daha fazla bilgiye ulaşmalarına yardımcı olmaktadır” (Lu, 2008, s. 522). Bu özelliklerinin yanı sıra cep telefonlarını bireyler için cazip hâle getiren diğer unsurlar da şunlardır: “Cep telefonları, dizüstü bilgisayarlara göre nispeten daha ucuzdur ve telefonlarda mevcut olan internet tarayıcı gibi sosyal platform işlevleriyle, öğrenme araçları olarak cep telefonlarının olanakları daha da artmaktadır.” (Stockwell, 2010, s. 95). Teknolojik gelişmelerle birlikte cep telefonları da teknolojiyle uyumlu hâle gelmeye başlamıştır. “Cep telefonlarına taşınabilir küçük cep bilgisayarlarının özelliklerinin eklenmesiyle de akıllı telefonlar üretilmiştir. Akıllı telefonlar, normal bir cep telefonundan daha fazla özelliğe sahiptir.” (Kuyucu, 2017, s. 330). Akıllı telefonları, tuşlu telefonlardan ayıran birtakım işlevleri bulunmaktadır. Bu işlevlerden dolayı günümüzde her yaş grubundaki bireylerin akıllı telefon kullanmaya başladığını görmekteyiz. “Akıllı telefonların sesli, görüntülü arama ve kısa mesaj işlevleri yanında internet üzerinden dijital kaynakları okuma ve medya üzerinde paylaşım yapmaya imkân sunması bu cihazların değerini ve kullanımını artırmaktadır. Tüm bunlarla birlikte akıllı telefonların internet ağı üzerinde yazılı metin, görüntü, görsel ve ses paylaşımı yapan anlık haberleşme sağlayan yazılımları kullanırması bugün insanların haberleşme alışkanlıklarında bir devrim yaşatmaktadır” (Maden, 2019, s. 1798).

Akıllı telefon gibi mobil iletişim araçlarının yaygınlaşması, eğitimde mobil öğrenme araç ve ortamlarının kullanımını beraberinde getirmiştir. Öğretim sürecindeki bu talebin doğal bir sonucu olarak öğretim teknolojilerinde hızlı bir gelişim süreci yaşanmaktadır. Bu sürecin önemli bir parçasını da mobil cihazlar oluşturmaktadır. “Mobil cihazların yaygınlaşması ve kullanım alanlarının artmasıyla birlikte, öğretim sürecinde kullanılması fikri oluşmuş ve mobil öğrenme kavramı kullanılmaya başlanmıştır. 1970 ve 1980’li yıllarda bir öğrenme türü olarak “M-learning” kavramı ortaya çıkmıştır” (Stosic & Bagdanovic, 2013, s. 115). Mobil öğrenme, bir ağa bağlı cep telefonu ve tablet gibi taşınabilir ve sürekli erişilebilir dijital mobil cihazların öğretimde kullanılması olarak tanımlanabilir. Bozkurt’a (2015, s. 73) göre “Mobil öğrenme bu özelliğiyle yaşam boyu öğrenmenin güçlü bir dinamiği olarak karşımıza çıkmakta ve öğrenme sürecinin kesintiye uğramadan günlük hayatın her anında gerçekleşmesine olanak sağlamaktadır.” Mobil öğrenme sayesinde etkinlikler, istenilen zamanda, istenilen yerde, istenilen şekilde gerçekleştirilmektedir. Zaman ve mekân fark etmeksizin kullanıma olanak sağlayan öğrenme araçları bireyin bilgiye ulaşımını hızlandırmaktadır. “Mobil araçlar, öğrenenlerin motivasyonunu yükseltirken, aynı zamanda ders kitabıyla birlikte kolay bir kullanım şekli sunduğu için ders içindeki aktivitelerde bireysel kullanımı ön plana çıkarmıştır” (Ağca & Bağcı, 2013, s. 300). Bu sebeple mobil öğrenme araçlarının ve kullanılan uygulamaların öğretim süreçlerine ve içinde bulunan çağın ortaya çıkardığı ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. “Mobil öğrenme araçları kişisel bilgisayarlar, akıllı telefonlar, tablet bilgisayarlar, taşınabilir oyun araçları, cep bilgisayarlar, dijital ses kayıt cihazları olarak sıralanabilir” (Guy, 2012, s. 776). Ancak günümüzde en çok kullanılan mobil öğrenme cihazlarının akıllı telefonlar olduğu söylenebilir. Bireyler tarafından akıllı telefonlar üzerinden de kullanılabilen sosyal medya uygulamaları (Facebook, Youtube, Instagram, Twitter, WhatsApp vb.) günümüzde öğretim amacıyla da kullanılmaya başlamıştır. Bu uygulamalar öğrencilerin derslere karşı olan ilgisini ve öğrenme isteğini artırmaktadır.

Akıllı telefonlar üzerinden öğretim amaçlı kullanılan uygulamalardan biri de WhatsApp'tır. "WhatsApp, hemen hemen tüm cihaz ve iletişim sistemlerinde çalışan bir akıllı telefon uygulaması olup piyasaya 2010 yılında çıkmıştır. Geliştiricilerinin belirttiği amacı, mevcut SMS platformunu reklamsız bir ortamda ücretsiz olarak sunmaktır." (Bouhnik & Deshen, 2014, s. 217). Barhoumi'ye (2015, s. 223) göre "WhatsApp, karşılıklı metin, ses, görüntü ve video mesajlarının gönderilip alındığı bir uygulamadır. Uygulama tüm dünyada sıklıkla kullanılmaktadır. Bireylerin günlük hayatlarında kolaylık sağladığı görülmektedir. Uygulama, kişilerin anlık mesajlaşabilmesinin yanında pdf ve word dosyası gibi günlük hayatta sıklıkla kullanılan belgelerin alınıp gönderilebilmesi özelliğine de sahiptir. Bu sebeple bireyler, başka bir uygulamaya gerek kalmadan kendi aralarında ihtiyaç duydukları iletileri istedikleri zamanlarda anında paylaşabilmektedir. Eğitim alanında ise bir mobil konferansta, okulda veya ev ortamında bulunan öğrencilerin internet bağlantısıyla çevrimiçi olarak eğitim ortamlarına katılmasını sağlamaktadır. Ayrıca öğrenciler uygulama sayesinde çalışma gruplarını kolayca oluşturabilmektedir." Bu özelliklerinden dolayı WhatsApp son zamanlarda akıllı telefon kullanımının artması ve mobil öğrenme ortamlarının ortaya çıkmasıyla dil öğretiminde yeni bir yaklaşım olan 'Mobil Destekli Dil Öğretimi'nde (Chinnery, 2006) kullanımı da artık giderek yaygınlaşmaktadır. Çünkü mobil destekli dil öğretimiyle öğrenmenin zaman ve mekâna bağlı kalmaksızın günlük hayatın akışına paralel bir şekilde dış ortamlarda da sağlanabilmesi, cep telefonlarının kolaylık ve esneklik fırsatı sunabilmesi, örgün eğitim ortamında oluşan stresten uzak kalınabilmesi ve görsel-işitsel imkânları kullanıcının hizmetine sunulması (Yaman, 2016) bir bütün olarak WhatsApp'ın bünyesinde toplanabilmektedir.

İlgili alan yazını incelendiğinde, WhatsApp uygulamasının eğitim alanında kullanımına yönelik hazırlanmış birçok bilimsel makale ve lisansüstü tez çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Örneğin uygulamanın eğitimde kullanımıyla ilgili Göçer ve Karadağ (2020) çalışmasında, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sözcük öğretimi amacıyla WhatsApp uygulamasının kullanımını katılımcı görüşlerine göre değerlendirmişlerdir. Yaptıkları görüşmeler sonucunda katılımcılar, uygulamanın sözcük öğretiminde başarılı olduğu ve kalıcılığı sağladığını, ayrıca öğrenim kolaylığı sağladığını belirtmişlerdir. Şen Yaman (2016) ise, Arapça öğretiminde uygulamanın kullanımının etkililiğini incelemiştir. On dört haftalık ders sürecinde katılımcılara verilen ödevlerin WhatsApp grubunda yapılması istenerek en kısa sürede öğrencilere öğretmen tarafından dönüt verilmeye çalışılmıştır. Ön test - son test uygulaması ile WhatsApp kullanımının katılımcıların akademik başarıları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğunu tespit etmiştir. Maden (2019) konuyla ilgili yapmış olduğu çalışmasında Türkçe öğretmeni adaylarının bu uygulamayla sergiledikleri iletişim alışkanlıklarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmasında adayların tamamının mesajlaşmak için kolaylık, kitlesel kullanımı, işlevsellik gibi gerekçelerle WhatsApp'ı kullandığı, çoğu adayın mesajlaşırken hitap ifadesi ile başladığı; iyi dilek/temenni ifadesi ile bitirdiğini ortaya koymuştur. Alan yazından da anlaşılacağı üzere konuyla ilgili yapılmış makale ve lisansüstü çalışmaları bütüncül bir bakış açısıyla inceleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle WhatsApp uygulamasının eğitimde kullanımını konu edinen bilimsel makale ve tezleri incelemek, uygulamayla ilgili ile ilgili ele alınan metodolojiyi, içeriği ve ilgili kavramları ortaya koyacağından; ele alınmayan boyutların ortaya çıkmasına da olanak verecektir.

Bu çalışmada, eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanımı ile ilgili hazırlanmış lisansüstü tezlerin ve bilimsel makalelerin eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak "Eğitim alanında WhatsApp'ın kullanımıyla ilgili 2015-2024 yılları arasında yayınlanmış makale ve tezlerin; yıllarına, tezlerin türlerine, tezlerin üniversitelere,

kullandıkları araştırma yöntemlerine, disiplinlerine ve konu alanlarına göre dağılımları nasıldır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

1.Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma yöntemi olarak nitel araştırma tercih edilmiştir. Nitel araştırma “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 39). Baltacı’ya göre nitel çalışmaların nicel çalışmalardan ayıran farklılıklar vardır. Bunlar, nitel çalışmaların insana ait bireysel özelliklere veya olguların farklılıklarına odaklanmasıdır (Baltacı, 2019). Bu araştırmada ise, WhatsApp uygulamasının eğitim alanında kullanımına yönelik yapılan araştırmaların eğilimlerini olduğu gibi ortaya koymak amaçlandığından nitel araştırma modellerinden durum deseni tercih edilmiştir. Nitekim olay ve içerik arasındaki sınırlar belli olmadığı zaman durum çalışmaları kullanılabilir (Punch, 2005, s. 210).

1.2. İncelenen Dokümanlar

Araştırmada amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. “Ölçüt örnekleme, önceden belirlenen ölçütler doğrultusunda ortaya konulan durumun çalışılmasıdır” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 112). Çalışmanın birinci ölçütünü eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanımı, ikinci ölçütünü lisansüstü tezlerin ve bilimsel makalelerin 2015-2024 yılında yayımlanmış olması, üçüncü ölçütünü ise Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, Google Akademik, Education Resources Information Center ve Dergipark veritabanlarında yer alan çalışmalar oluşturmuştur. Araştırmanın inceleme nesnesini, eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanılması konusu temel alınarak 10.04.2024 tarihine kadar eğitim alanında yayımlanmış akademik çalışmalar oluşturmaktadır.

1.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama ve veri analizi aşamaları birlikte yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında doküman incelemesinden yararlanılmıştır. Best (1959) ve Rummel’e (1968) göre doküman incelemesinde veri kaynağı konuyla ilgili mevcut belge ve kayıtlardır (akt. Karasar, 2015). Ayrıca araştırma tekniği olarak doküman incelemesi, “araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren, yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsamaktadır” (Yıldırım & Şimşek, 2013, s. 187-188). Verilerin analiz edilmesi sürecinde ise bibliyometrik analiz kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, bir konu üzerine yazılmış olan akademik çalışmaları çeşitli açılardan analiz etmeye yarayan yöntemdir (Umut-Zan, 2012). Bu bilgiler doğrultusunda lisansüstü tez ve makaleler için Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, TR Dizin, Google Akademik, Education Resources Information Center ve Dergipark arama motorları üzerinden “WhatsApp” ve “WhatsAppla Eğitim” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Belirlenen anahtar kelimelerle tarama yapılırken araştırmacılar ile birlikte Eğitim Bilimleri alanından 1 uzman çalışmaları kapsam açısından değerlendirmiştir. Bu taramaların sonucunda “WhatsApp” konulu toplamda 132 akademik çalışma tespit edilmiştir. Tespit edilen akademik çalışmaların 94’ü lisansüstü tez (yüksek lisans doktora), 38’i ise makale türündedir. Ulaşılan veriler tablolatırılmış ve yorumlanmaya hazır hâle getirilmiştir.

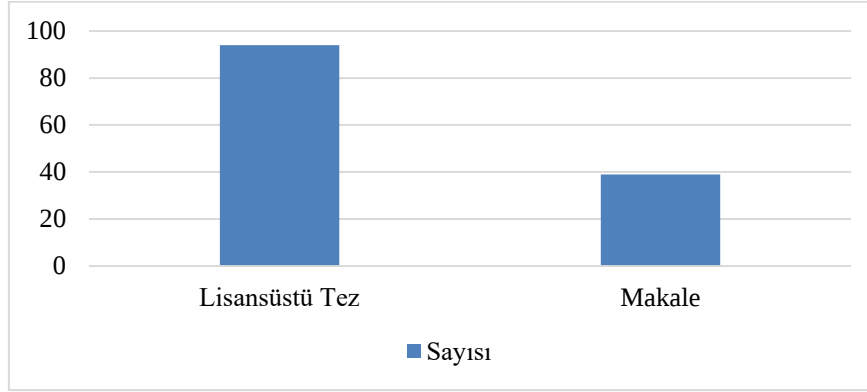
1.4. Araştırma Etiği

Bu çalışma literatür üzerinde yapıldığı için etik kurul onayı gerektirmemektedir.

2. Bulgular

Bu bölümde, eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili çalışmalarla ilgili veriler bulgulaştırılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Şekil 1. Eğitimde WhatsApp Kullanımıyla İlgili Araştırmaların Türleri

Şekil 1'e göre eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımına yönelik olarak 2015-2024 yılları arasında 132 çalışma yapılmıştır. Bunlardan 38'i makale, 94'ü lisansüstü tez türündedir. Eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili hem lisansüstü tez hem de bilimsel makale çalışmaları yapılmıştır. Ancak lisansüstü tezlerin bilimsel makalelerden daha fazla olduğu görülmektedir.

2.1. Konuyla İlgili Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımı konulu hazırlanan lisansüstü tez ve bilimsel makalelerin yıllara göre dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Eğitimde WhatsApp Kullanımıyla İlgili Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Çalışmanın Türü	Yıllar	f	%
Makale	2015	0	0
	2016	4	1,05
	2017	5	1,31
	2018	2	5,26
	2019	12	31,57
	2020	4	1,052
	2021	4	1,052
	2022	4	1,052
	2023	3	7,89
	2024	0	0
	Toplam	38	100
Tez	2015	1	1,06
	2016	4	4,25
	2017	2	2,12
	2018	0	0
	2019	18	19,14
	2020	7	7,44
	2021	13	13,82
	2022	29	30,85
	2023	18	19,14
	2024	2	2,12
	Toplam	94	100

Tablo 1’de, eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımı üzerine yayınlanmış makale ve tezlerin yayımlanma yıllarına ilişkin dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, yayımlanma yıllarına bakıldığında en fazla lisansüstü tezin 2022 ($f=29$) yılında hazırlandığı bunu takiben 2019 ($f=18$) ve 2023 ($f=18$) yıllarında diğer yıllara göre daha fazla tezin tamamlandığı belirlenmiştir. Bunun yanında konuyla ilgili en fazla makale 2019 ($f=12$) yılında hazırlanmıştır. 2017 ($f=5$) yılında da makaleler için bir yoğunluğun söz konusu olduğu söylenebilir.

2.2. Konuyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı

Eğitimde WhatsApp konulu hazırlanan lisansüstü tezlerin program türüne göre dağılımları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Eğitimde WhatsApp Kullanımıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Program Türüne Göre Dağılımı

Lisansüstü Program	<i>f</i>	%
Yüksek Lisans	77	81,91
Doktora	17	18,08
Toplam	94	100

Tablo 2’de, eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili lisansüstü tezlerin yüksek lisans ve doktora programlarına göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre lisansüstü tezler en fazla yüksek lisans ($f=77$) programlarında hazırlanmıştır. Bunun yanında konuyla ilgili 17 doktora tezinin de tamamlandığı belirlenmiştir.

2.3. Konuyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımı konulu hazırlanan lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımları Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Eğitimde WhatsApp Uygulamasının Kullanımıyla İlgili Lisansüstü Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Çalışmanın Türü	Üniversite	<i>f</i>	%
	Adıyaman Üniversitesi	1	1,06
	Anadolu Üniversitesi	2	2,12
	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	2	2,12
	Bahçeşehir Üniversitesi	2	2,12
	Bartın Üniversitesi	1	1,06
	Gazi Üniversitesi	10	10,63
	Gaziantep Üniversitesi	2	2,12
	Hacettepe Üniversitesi	3	3,19
	İnönü Üniversitesi	4	4,25
	İstanbul Alvansaray Üniversitesi	1	1,06
	İstanbul Aydın Üniversitesi	1	1,06
	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	4	4,25
	Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	2,12
	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	1	1,06
	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	2	2,12
	Kocaeli Üniversitesi	1	1,06
	Marmara Üniversitesi	5	5,31
	Sivas Üniversitesi	3	3,19
Tez	Yeditepe Üniversitesi	3	3,19

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	2	2,12
Ankara Üniversitesi	1	1,06
Boğaziçi Üniversitesi	1	1,06
Bursa Uludağ Üniversitesi	3	3,19
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2	2,12
Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi	1	1,06
Çukurova Üniversitesi	1	1,06
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1,06
Düzce Üniversitesi	1	1,06
Ege Üniversitesi	1	1,06
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	1,06
Hasan Kalyoncu Üniversitesi	1	1,06
İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	1	1,06
Kafkas Üniversitesi	1	1,06
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	3	3,19
Maltepe Üniversitesi	4	4,25
Mersin Üniversitesi	1	1,06
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1	1,06
Ordu Üniversitesi	2	2,12
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	2	2,12
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2	2,12
Sakarya Üniversitesi	3	3,19
Siirt Üniversitesi	1	1,06
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	3	3,19
Trabzon Üniversitesi	2	2,12
Trakya Üniversitesi	1	1,06
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	2	2,12
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	1,06
Toplam	94	100

Tablo 3’te eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımına yönelik hazırlanmış lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, WhatsApp konulu 47 farklı üniversitede lisansüstü tez hazırlanmıştır. Konuyla ilgili en fazla tez sırasıyla Gazi Üniversitesi ($f=10$), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi ($f=5$), İnönü Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi’nde ($f=4$) hazırlanmıştır. Bu karşın diğer üniversitelerde daha az sayıda lisansüstü tezin hazırlandığı saptanmıştır.

2.4. Konuyla İlgili Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımı konulu hazırlanan lisansüstü tez ve makalelerde araştırmacıların tercih ettikleri araştırma yöntemlerine yönelik bulgular Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4.Eğitimde WhatsApp Uygulamasının Kullanımıyla İlgili Çalışmaların Araştırma Yöntemlerine Göre Dağılımı

Çalışmanın Türü	Araştırma Yöntemi	f	%
Makale	Nitel	22	57,89
	Nicel	6	1,57
	Karma	10	26,31
Toplam		38	100
Tez	Nitel	58	61,70
	Nicel	13	13,82
	Karma	17	18,08
Toplam		94	100

Tablo 4’te, eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili yapılmış çalışmaların araştırma yöntemlerine göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre, WhatsApp konulu bilimsel makale ve lisansüstü tezlerde en çok nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma yöntemiyle 22 makale ve 58 lisansüstü tez hazırlanmıştır. Ayrıca 10 makalede ve 17 tezde karma yöntem kullanılmıştır. Bunun yanında makalelerin 6’sında, tezlerin ise 13’ünde nicel yöntem kullanılmıştır.

2.5. Konuyla İlgili Çalışmaların Disiplin ve Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Eğitimde “WhatsApp” uygulamasının kullanımı konulu hazırlanan lisansüstü tez ve bilimsel makalelerin disiplinlerine ve konu alanlarına göre dağılımları ortaya koyulmuştur.

Tablo 5. Eğitimde WhatsApp kullanımıyla ilgili çalışmaların disiplin ve konu alanlarına göre dağılımı

Ders Disiplini	f
Türkçe eğitimi	16
Eğitim programları ve yönetimi	33
Matematik eğitimi	15
Temel eğitim	15
Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi	12
İngilizce eğitimi	21
Yetişkin eğitimi	1
Güzel sanatlar eğitimi	1
Arapça eğitimi	1
Fen bilgisi eğitimi	4
Sosyal bilgiler eğitimi	5
Özel eğitim	1
Müzik eğitimi	2
Almanca eğitimi	1
Rehberlik ve psikolojik danışmanlık eğitimi	4
Toplam	132

Tablo 5’te eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili çalışmaların ders disiplinleri ve konu alanlarına göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre en fazla akademik çalışma “Eğitim programları ve yönetimi” (f=33) disipliniinde yapılmıştır.

Tablo 6. Eğitimde WhatsApp Kullanımıyla İlgili Çalışmaların Konu Alanlarına Göre Dağılımı

Konu Alanı	f
Başarıyı artırma	52
Öğretmen yetiştirme	36
Ölçme değerlendirme	44
Toplam	132

Tablo 6’da eğitimde WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili çalışmaların konu alanlarına göre dağılımı görülmektedir. Bulgulara göre en fazla ele alınan konu alanı “Başarıyı arttırma” ($f= 52$) olduğu anlaşılmaktadır.

3. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye’de eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili bilimsel makale ve lisansüstü tezlerin yönelimlerini tespit etmeyi amaçlayan araştırmada, 132 farklı çalışma tespit edilmiştir. Bu çalışmaların 77’si yüksek lisans, 17’si doktora türündeki lisansüstü tezlerden; 38’i ise bilimsel makalelerden oluşmaktadır. Araştırmada ulaşılan bulgulardan hareketle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada incelenen çalışmaların yıllara göre dağılımı değerlendirildiğinde; en fazla lisansüstü tezin 2022 ($f=29$) yılında hazırlandığı bunu takiben 2019 ($f=18$) ve 2023 ($f=18$) yıllarında diğer yıllara göre daha fazla tezin tamamlandığı belirlenmiştir. Bunun yanında konuyla ilgili en fazla makale 2019 yılında hazırlanmıştır. Maden’in (2020) akıcı okuma üzerine hazırlanmış lisansüstü tezlerin eğilimlerini analiz ettiği çalışmasında da aynı doğrultuda sonuçlara ulaşılmıştır. Yine Maden ve arkadaşlarının (2022) akademik başarı üzerine hazırlanmış lisansüstü tezlere dair çalışmasındaki yıl dağılımı da bu bulguyu desteklemektedir. 2017 yılında da makaleler için bir yoğunluğun söz konusu olduğu söylenebilmektedir.

WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili lisansüstü tezlerin yüksek lisans ve doktora programlarına göre dağılımı değerlendirildiğinde; en fazla lisansüstü tezin yüksek lisans ($f=77$) programlarında hazırlandığı; doktora programında ise 17 tezin tamamlandığı belirlenmiştir. Lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımına bakıldığında, WhatsApp konulu 47 farklı üniversitede lisansüstü tez hazırlandığı görülmektedir. Konuyla ilgili en fazla tez sırasıyla Gazi Üniversitesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi ve Çukurova Üniversitesi’nde hazırlanmıştır. Maden’in (2020) ilgili çalışmasında da Gazi Üniversitesinin öne çıktığı görülmüştür. Bu karşın diğer üniversitelerde daha az sayıda lisansüstü tezin hazırlandığı saptanmıştır. Lisansüstü tezlerin ve makalelerin araştırma yöntemlerine göre dağılımı incelendiğinde en fazla tercih edilen araştırma yönteminin nitel araştırma yöntemi olduğu tespit edilmiştir. Nitel araştırma yönteminden sonra en fazla karma yöntemin tercih edildiği görülmektedir. En az tercih edilen araştırma yöntemi ise nicel araştırma yöntemidir. Çalışmaların disiplinlerine ve konu alanlarına göre dağılımları değerlendirildiğinde en fazla çalışmanın eğitim programları ve öğretimi disiplininde yapıldığı görülmektedir. Çalışmalarda en fazla işlenen konunun ise başarıyı arttırma olduğu ortaya konulmuştur.

Solmaz ve Gökçeaslan’ın (2006) m-öğrenme üzerine hazırlanmış lisansüstü çalışmaların içerik analizini yaptıkları çalışmalarında araştırma günlüğü, e postalar, kontrol listesi, sistem logları, elektronik mesajlar, günlükler, sınıflama formu, kullanılabilirlik testleri ve veri tabanı kayıtları gibi veri toplama araçlarının kullanıldığını tespit etmişlerdir. Çalışmaların veri toplama araçlarının ortaya koyulması bu çalışmanın bulgularıyla farklı olan yönünü ortaya çıkarmaktadır. Baz (2017) ülkemizde Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) olarak adlandırılan proje ile ilgili 2014-2017 yıllarında yapılan çalışmaları içerik analizi yöntemiyle incelediği çalışmasında bu çalışmanın sonuçlarından farklı olarak çalışmalarda en çok nicel yöntemlerin (%43,54) tercih edildiği belirtmiştir. Güler ve İrmak’ın (2018) Fen Bilgisi eğitiminde teknoloji kullanımı üzerine yapılmış çalışmaları içerik analiziyle değerlendirdiği çalışmalarında incelenen çalışmaların konu alanlarına bakıldığında başarı, algı, tutum, öğrenme, materyal, uygulama ve bilgi düzeyi tüm çalışmaların konu alanlarının yaklaşık

%43'ünü oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Çalışma bu açıdan bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmemektedir. Meço ve Coştu (2022) eğitimde yapay zekânın kullanılmasını ele alan çalışmaları betimsel içerik analizi yöntemiyle inceledikleri çalışmalarında bu araştırmanın ulaştığı sonuçlarla paralel olaral çalışmalarda en çok nitel ve karma yöntemlerin tercih edildiğini ifade etmişlerdir. Tatar ve diğerleri (2013) Türkiye'deki teknoloji destekli Matematik eğitimi araştırmalarının içerik analizini yaptıkları çalışmalarında Matematik eğitimi konu alanında en fazla matematik eğitimi, matematik öğretimi, öğretmen adayları ve tutum anahtar kelimelerinin kullanıldığını tespit etmişlerdir. Bu sonuç, bu araştırmanın orta koyduğu sonuçlarla farklılık göstermektedir.

Araştırma sonucunda, eğitim alanında hazırlanmış WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili makalelerin en fazla 2019 yılında, lisansüstü tezlerin ise en fazla 2022 yılında hazırlandığı tespit edilmiştir. Lisansüstü düzeyde konuyla ilgili çalışmaların en fazla yüksek lisans düzeyinde yapıldığı, bununla birlikte konuyla ilgili tezlerin en fazla Gazi Üniversitesi'nde hazırlandığı belirlenmiştir. Konuyla ilgili çalışmaların en fazla başarıyı artırma konusunda hazırlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmalarda en çok nitel araştırma modellerinin tercih edildiği saptanmıştır.

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili olan lisansüstü tezlerin daha çok yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı görülmektedir. Doktora düzeyinde ise çalışmaların sınırlı olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle eğitim alanında WhatsApp uygulamasının kullanımıyla ilgili doktora düzeyinde tezler hazırlanabilir. Ayrıca konuyla ilgili hazırlanmış çalışmaların daha çok belirli üniversitelerdeki lisansüstü programlarda ele alındığı görülmektedir. Diğer üniversiteler de bu konuyla ilgili daha fazla çalışmalar ortaya koyarak alan yazına bu konuyla ilgili katkı sağlayabilir.

Kaynaklar

- Ağca, R. K., & Bağcı, H. (2013). Eğitimde mobil araçların kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 295-302.
- Akçay, A., & Tunagür, M. (2017). Türkiye'de değerlerin tespitine yönelik yapılmış yüksek lisans tezleri üzerine bir içerik analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, (71), 53-72.
- Arı, G., Yaşar, M. S., & İstanbullu, E. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarıyla ilgili yayımlanan makalelerin incelenmesi (2014-2018). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 487-508.
- Aydeniz, S., & Haydaroğlu, M. (2021). Dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-216.
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Sosyal Bilimler Üniversitesi Dergisi*, 5(2), 368-388. doi:10.31592/aeusbes
- Barhoumi, C. (2015). The effectiveness of whatsapp mobile learning activities guided by activity theory on students' knowledge management. *Contemporary Educational Technology*, 6(3), 221-238.
- Batur, Z., & Akdeniz, T. (2020). Değerler eğitimiyle ilgili yapılan tezler üzerine bir inceleme: Türkçe eğitimi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 1-11.
- Baz, F. Ç. (2017). FATİH Projesi üzerine bir içerik analizi çalışması. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 7(2), 93-103.

- Bouhnik, D., & Deshen, M. (2014). WhatsApp goes to school: Mobile instant messaging between teachers and students. *Journal of Information Technology Education: Research*, 13, 217-231.
- Bozkurt, A. (2015). Mobil öğrenme: her zaman, her yerde kesintisiz öğrenme deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 65-81.
- Chinnery, G. M. (2006). Going to the MALL: Mobile assisted language learning. *Language Learning & Technology*, 10(1), 9-16.
- Demir, T. T., Peler, M., & Yıldız, A. G. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 4(2), 185-204.
- Demir, T. T., Yıldız, A. G., & Peler, M. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında nitel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 5(1), 59-81.
- Erol, S. (2021 c). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde söz varlığı ve sözcük öğretimi üzerine bir değerlendirme: 1981-2021 lisansüstü tezler. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 6(1), 103-120.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: bir içerik analizi (2000-2019). *RumeliDe Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(21), 536-558.
- Guy, M. (2012). Mobile practice in everyday life: Popular digital Technologies and schooling revisited. *British Journal of Educational Tecnology*, 43(5), 770-782.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., & Taşgın, S. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yay.
- Güler, M. P., & Irmak, B. (2018). Fen eğitiminde teknoloji kullanımı üzerine yapılan çalışmaların içerik analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2473- 2496.
- Güler, M., & Mert, O. (2022). Türkçe eğitimi alanında yenilenmiş Bloom taksonomisini temel alarak yapılan akademik çalışmaların incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(35), 1089-1118. doi:10.35675
- İskender, M. E., & Gücüyeter, B. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretiminde anlık mesajlaşma programlarının kullanımı. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14(2), 571-590.
- Kanat, A. (2021). Türkçe ders kitaplarında dil bilgisi öğretimi konulu lisansüstü tezlerin yönelimleri üzerine bir değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 19-34. doi:10.29129
- Kaplan, K., & Ertürk, E. (2012). Dijital Çağ ve Bireyin İdeolojik Aygıtları. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 2(4), 7-12.
- Karagöz, B., & Şeref, İ. (2021). Türkçe eğitimi doktora tezlerine bütünsel bir yaklaşım (1995-2020). *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*(46), 43-68.
- Kemiksiz, Ö. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları üzerine yapılan araştırmaların eğilimleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(34), 34-56. doi:10.35675
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: “Akıllı telefon(kolik)” üniversite gençliği . *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 328-359.

- Lu, M. M. (2008). Effectiveness of vocabulary learning via mobile phone. *Journal of Computer Assisted Learning*, 24, 515-525.
- Maden, A. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarının mobil iletişim alışkanlıkları; Whatsapp örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 1797-1811.
- Maden, S. (2021 a). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 90-102.
- Maden, S. (2021 b). Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 30-45.
- Maden, S., & Önal, A. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 42-56.
- Maden, S., Durmaz, N., & Saral, A. (2022). Türkçe öğretiminde drama yönteminin kullanımıyla ilgili araştırmaların eğilimleri. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 7(1), 146-170. doi:10.54979
- Meço, G., & Çoştı, F. (2022). Eğitimde yapay zekânın kullanılması: Betimsel içerik analizi çalışması. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*(23), 171-193.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Sallabaş, F., & Polat, T. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde teknoloji tabanlı konular üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 7(2), 183-212.
- Solmaz, E., & Gökçearslan, Ş. (2016). Mobil öğrenme: Lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi çalışması. *10th International Computer and Instructional Technologies Symposium (ICITS)*. Rize : Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.
- Stockwell, G. (2010). Using mobile phones for vocabulary activities: Examining the effect of the platform. *Language Learning & Technology*, 14(2), 95-110.
- Stosic, L., & Bogdanovic, M. (2013). Mlearning-a new form of learning and education. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education*, 1(2), 114-118.
- Şahin, A., Başbayrak, M., & Çiftçi, B. (2020). Teknoloji destekli Türkçe eğitimi tezlerinin eğilimleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 98-114.
- Şeref, İ. (2019). Türkçe öğretiminde şiir üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(20), 335-350.
- Tatar, E., Kağızmanlı, T. B., & Akkaya, A. (2013). Türkiyede'ki teknoloji destekli Matematik eğitimi araştırmalarının içerik analizi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*(35), 33-50.
- Turan, L., Sevim, O., & Tunagür, M. (2018). Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tezlerine yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*(11), 29-44.
- Yaman, G. Ş. (2016). Yabancı dil olarak Arapça öğretiminde Whatsapp kullanımı. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 2(1), 37-47.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Seçkin Yayınları.

Extended Abstract

One of the applications used for educational purposes on smartphones is WhatsApp. “WhatsApp is a smartphone application that works on almost all devices and communication systems and was launched in 2010. The stated aim of its developers is to offer the existing SMS platform in an ad-free environment for free.” (Bouhnik & Deshen, 2014, p. 217). According to Barhoumi (2015, p. 223), WhatsApp is an application that allows text, audio, image, and video messages to be sent and received. The application is frequently used all over the world. It is seen that it provides convenience in the daily lives of individuals. In addition to the ability of people to send and receive instant messages, the application also has the feature of receiving and sending documents frequently used in daily life such as PDF and Word files. For this reason, individuals can instantly share the messages they need among themselves whenever they want without the need for another application. In the field of education, it enables students who are at a mobile conference, school, or home environment to participate in online educational environments with an internet connection. In addition, students can easily form study groups thanks to the application. This study aims to determine the trends in postgraduate theses and scientific articles prepared on the use of WhatsApp in the field of education. For this purpose, the question "What is the distribution of articles and theses published between 2015 and 2024 on the use of WhatsApp in the field of education according to their years, types of theses, universities of theses, research methods used, disciplines and subject areas?" was sought.

Qualitative research was preferred as the research method. Qualitative research can be defined as "research in which qualitative data collection methods such as observation, interview, and document analysis are used and a qualitative process is followed to present perceptions and events realistically and holistically in their natural environment" (Yıldırım & Şimşek, 2013, p. 39). Criterion sampling, which is one of the purposeful sampling types, was preferred in the research. “Criterion sampling is the study of the situation presented in line with predetermined criteria” (Yıldırım & Şimşek, 2013, p. 112). In the research, data collection, and data analysis stages were carried out together. Document review was used in data collection. According to Best (1959) and Rummel (1968), the data source in document review is the existing documents and records related to the subject (as cited in Karasar, 2015).

When the distribution of the studies examined in the research was evaluated according to years; it was determined that the most postgraduate theses were prepared in 2022 (f=29), followed by more theses completed in 2019 (f=18) and 2023 (f=18) compared to other years. In addition, most articles on the subject were prepared in 2019. The same results were reached in the study of Maden (2020) analyzing the trends of postgraduate theses prepared on fluent reading. Again, the year distribution in the study of Maden et al. (2022) on postgraduate theses prepared on academic success supports this finding. It can be said that articles were dense in 2017. When the distribution of postgraduate theses on the use of the WhatsApp application was evaluated according to master's and doctoral programs; it was determined that most postgraduate theses were prepared in master's (f=77) programs; 17 theses were completed in the doctoral program. When we look at the distribution of postgraduate theses by university, we see that postgraduate theses on the subject of WhatsApp have been prepared in 47 different universities. Most theses on the subject were prepared at Gazi University, Kırşehir Ahi Evran University, İnönü University, İstanbul Aydın University and Çukurova University, respectively. It was seen that Gazi University stood out in the relevant study of Maden (2020). On the other hand, it was determined that fewer postgraduate theses were prepared at other universities. When the distribution of postgraduate theses and articles according to research methods was examined, it was determined that the most preferred research method was the qualitative research method. It was seen that the mixed method was preferred the most after the qualitative research method. The least preferred research method is the quantitative research method. When

the distribution of studies according to their disciplines and subject areas is evaluated, it is seen that most studies are conducted in the discipline of educational programs and instruction.

It has been revealed that the most frequently discussed subject in the studies is increasing success. In the studies conducted by Solmaz and Gökçeaslan (2006) in which they conducted a content analysis of postgraduate studies prepared on m-learning, they determined that data collection tools such as research diaries, e-mails, checklists, system logs, electronic messages, diaries, classification form, usability tests, and database records were used. The presentation of the data collection tools of the studies reveals the different aspects of this study with the findings. Baz (2017) examined the studies conducted in 2014-2017 regarding the project called the Movement for Increasing Opportunities and Improving Technology (FATİH) in our country with the content analysis method and stated that quantitative methods (43.54%) were preferred the most in the studies, unlike the results of this study. In their study where Güler and İrmak (2018) evaluated the studies conducted on the use of technology in science education with content analysis, they stated that when the subject areas of the examined studies were examined, success, perception, attitude, learning, material, application, and knowledge level constituted approximately 43% of the subject areas of all studies. In this respect, the study does not overlap with the findings of this study. In their study where Meço and Coştu (2022) examined the studies on the use of artificial intelligence in education with the descriptive content analysis method, they stated that qualitative and mixed methods were mostly preferred in the studies in parallel with the results reached by this research. Tatar et al. (2013) determined in their study where they conducted the content analysis of technology-supported mathematics education studies in Turkey that the keywords mathematics education, mathematics teaching, teacher candidates, and attitude were used the most in the subject area of mathematics education. This result differs from the results of this research.

